

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๖๐๖/๑๕๙๖

สค. ๙ ๑ กวิณ

ส่ง : กสค.

รับที่ : ๙๔๓๘๙/๖๔

๓๑ มี.ค. ๒๕๖๔ เวลา ๑๐.๕๔ น.

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ [ASEAN Economic Ministers (AEM) Retreat] ครั้งที่ ๒๗ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ตารางสรุปผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ [ASEAN Economic Ministers (AEM) Retreat] ครั้งที่ ๒๗ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่องผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ [ASEAN Economic Ministers (AEM) Retreat] ครั้งที่ ๒๗ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒-๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบการประชุมทางไกล (VDO Conference) มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย รวมทั้งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยเรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

บรูไนดารุสซาลามในฐานะประธานอาเซียนปี ๒๕๖๔ ได้จัดการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ [ASEAN Economic Ministers (AEM) Retreat] ครั้งที่ ๒๗ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง ระหว่างวันที่ ๒-๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบการประชุมทางไกล (VDO Conference) โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) ได้มอบหมายให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงพาณิชย์ (นายสรรเสริญ สมะลาภา) เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว

๒. ข้อเท็จจริง

กระทรวงพาณิชย์ขอเรียนสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ การประชุม AEM Retreat ครั้งที่ ๒๗

๒.๑.๑ การดำเนินการเพื่อฟื้นฟูจากสถานการณ์โควิด-๑๙ - ที่ประชุมฯ (๑) แลกเปลี่ยนแนวทางการรับมือและฟื้นฟูประเทศจากการแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ โดยส่วนใหญ่เน้นย้ำความสำคัญเรื่องการจัดการด้านวัคซีน การท่องเที่ยว การเข้าสู่ดิจิทัล และการค้า (๒) เร่งรัดการดำเนินงานตามกรอบการฟื้นฟูของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Recovery Framework) และแผนการดำเนินการ (Implementation Plan) การส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานระหว่างองค์กรรายสาขา โดยให้ความสำคัญกับระบบติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ (๓) เห็นชอบที่จะขยายรายการสินค้าจำเป็น (Essential Goods) ภายใต้บันทึกความเข้าใจด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษี (NTM) กับสินค้าจำเป็นภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่รัฐมนตรีเศรษฐกิจฯ ลงนามเมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓ โดยมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ไปหาหรือเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมสินค้าอาหารและเกษตรโดยเฉพาะอาหารหลัก (staple foods) อย่างน้อย ๒๐๐ รายการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อภาคเอกชน

๒.๑.๒ ประเด็นด้านเศรษฐกิจที่บรรลุในฐานะประธานอาเซียนผลักดันให้ร่วมกันดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จในปี ๒๕๖๔ (Priority Economic Deliverables: PEDs) – ที่ประชุมฯ เห็นชอบ PEDs ของอาเซียนภายใต้แนวคิด “We care, we prepare, we prosper” ที่เสนอโดยบรูไนฯ ประกอบด้วยยุทธศาสตร์หลัก ๓ ด้าน ๑๐ ประเด็น และรับทราบประเด็นที่เสนอเพิ่มเติมอีก ๓ ประเด็น ได้แก่ (๑) การลงนามของพิธีสารอนุวัติข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการค้าบริการของอาเซียน ฉบับที่ ๙ (๒) การจัดประชุมให้ความรู้ด้านการเงินของอาเซียน และ (๓) ขอรืเริ่มการจัดทำมาตรฐานและเกณฑ์การจัดหมวดหมู่ด้านการเงินที่ยั่งยืนของอาเซียน และให้องค์กรรายสาขาดำเนินการให้สำเร็จในปีนี้

๒.๑.๓ ความตกลงด้านเศรษฐกิจที่ตกลงแล้วแต่ยังคงค้างการมีผลบังคับใช้เป็นเวลายาวนาน – ที่ประชุมฯ แสดงความกังวลเกี่ยวกับความตกลงที่มีการลงนามแล้ว โดยเฉพาะตั้งแต่ก่อนปี ๒๕๕๘ แต่ยังไม่มีการมีผลบังคับใช้ ซึ่งขณะนี้ มี ๑๒ ฉบับ เช่น กรอบความตกลงด้านอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน (กัมพูชา สปป.ลาว มาเลเซีย และเวียดนาม ยังไม่ให้อัตโนมัติ) และกรอบความตกลงอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านทรัพย์สินทางปัญญา (เมียนมา ยังไม่ให้อัตโนมัติ) ว่าอาจล่าช้าเกินไปแล้ว จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านเศรษฐกิจ (SEOM) และคณะกรรมการสาขาที่เกี่ยวข้องไปทบทวนว่าความตกลงดังกล่าวยังคงมีความจำเป็นอีกหรือไม่

๒.๑.๔ แนวทางปรับปรุงการบังคับใช้ความตกลงด้านเศรษฐกิจให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น – ที่ประชุมฯ แสดงความกังวลเรื่องความตกลงที่ได้ลงนามแล้วแต่ยังไม่มีการมีผลบังคับใช้ เพราะยังให้อัตโนมัติไม่ครบทุกประเทศ เนื่องจากมีกระบวนการภายในแตกต่างกันและใช้ระยะเวลาสั้น ซึ่งสำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEC) ได้เสนอ ๓ ทางเลือกให้พิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหา ได้แก่ (๑) กำหนดมีผลบังคับใช้ทันทีเมื่อมีการลงนาม (๒) กำหนดมีผลบังคับใช้ในวันที่กำหนด โดยความตกลงจะมีผลกับประเทศที่ได้ให้อัตโนมัติแล้วในวันดังกล่าว (๓) กำหนดจำนวนขั้นต่ำของประเทศที่ให้อัตโนมัติ โดยความตกลงจะมีผลกับประเทศที่ได้ให้อัตโนมัติครบจำนวนดังกล่าว ที่ประชุมจึงมอบหมายให้ SEOM ศึกษาและหาแนวทางที่เหมาะสม และนำเสนอต่อที่ประชุมครั้งต่อไป

๒.๑.๕ การทบทวนความตกลงการค้าสินค้าภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย (ASEAN – India Trade in Goods Agreement: AITIGA) และปัญหาจากประกาศศุลกากรของอินเดียด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (CAROTAR 2020)^๑ – ที่ประชุมฯ (๑) รับทราบสถานะล่าสุดของการดำเนินการเพื่อริเริ่มทบทวนความตกลง AITIGA โดย ASEC ได้จัดส่งร่างขอบเขตการทบทวนฯ ของอาเซียนให้ฝ่ายอินเดียพิจารณา เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ (๒) แสดงความกังวลต่อประกาศ CAROTAR 2020 ว่ามีผลต่อการค้ากับอาเซียนและอาจเป็นการละเมิด AITIGA และขอให้รัฐมนตรีของมาเลเซียในฐานะประเทศผู้ประสานงานส่งจดหมายถึงอินเดียเพื่อแจ้งข้อกังวล

๒.๑.๖ การจัดทำร่างกรอบกำหนดขอบเขตความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-สหภาพยุโรป (Draft Framework Setting Out the Parameters of a Future EU-ASEAN Agreement on Trade and Investment) – ที่ประชุมฯ รับทราบความคืบหน้าการจัดทำร่างกรอบขอบเขตความตกลงฯ รวมถึงประเด็นที่อาเซียนและสหภาพยุโรปยังคงมีความเห็นที่แตกต่างกัน เช่น การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ พลังงานและวัตถุดิบ และการค้าและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยที่ประชุมฯ ขอให้ SEOM เร่งหาหรือการจัดทำความเห็นของอาเซียนต่อร่างกรอบกำหนดขอบเขตฯ ภายในเดือนมีนาคม เพื่อใช้ประกอบการหารือกับฝ่ายสหภาพยุโรปต่อไป

^๑ กระทรวงการคลังอินเดียได้ออกประกาศเกี่ยวกับกฎศุลกากรด้านกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า (The Customs (Administration of Rules of Origin under Trade Agreements) Rules, 2020: CAROTAR, 2020) เลขที่ No. 81/2020 – Customs (N.T.) ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๓ โดยกำหนดให้ผู้นำเข้าอินเดียอาจต้องระบุข้อมูลบางประการเพื่อยืนยันถิ่นกำเนิดสินค้า อาทิ ค่าแรง กำไร วัตถุดิบที่เพิ่มมูลค่า ค่า overhead cost (อาทิ ค่าประกัน ค่าขนส่ง) ในแบบฟอร์ม Form I เพื่อยืนยันถิ่นกำเนิดสินค้าเพิ่มเติม นอกเหนือจากใบรับรองถิ่นกำเนิดสินค้าโดยประกาศดังกล่าวมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

๒.๑.๗ ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) - ที่ประชุมฯ ให้ความสำคัญกับบทบาทในการให้สัตยาบันความตกลง RCEP ของแต่ละประเทศ โดยที่ไทยเป็นประเทศแรกที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบความตกลงฯ แล้ว ทั้งนี้ ที่ประชุมฯ ได้ย้ำว่าการให้สัตยาบันจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่มีประเทศอาเซียน ๖ ประเทศ และประเทศภาคีอื่น ๓ ประเทศ ภายในเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ เพื่อให้ความตกลง RCEP มีผลบังคับใช้วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อคงความเป็นแกนกลางอาเซียน (ASEAN Centrality) ที่ประชุมฯ จึงขอให้ทุกประเทศเร่งดำเนินการ เพื่อไม่ให้เกิดสถานการณ์ที่ประเทศภาคีอื่นยื่นสัตยาบันสารก่อนอาเซียน

๒.๒ การหารือระหว่างรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนกับสภาที่ปรึกษาธุรกิจอาเซียน (ASEAN Business Advisory Council: ASEAN-BAC) - ที่ประชุมฯ ให้ความสำคัญกับภาคธุรกิจของอาเซียนให้ความสำคัญและจะดำเนินงานในปี ๒๕๖๔ อาทิ การสร้างสภาพแวดล้อมและเสริมสร้างความสามารถของแรงงานในการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล และขอภาครัฐให้โอกาสกับการเดินทางของนักธุรกิจในช่วงนี้ โดยคำนึงถึงด้านสุขภาพเพื่อรับมือกับโควิด-๑๙ และขอให้แก้ไขปัญหาที่เกิดจากมาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (NTMs/NTBs) จนก่อให้เกิดการบิดเบือนทางการค้าด้วย ทั้งนี้ รัฐมนตรีเศรษฐกิจกล่าวสนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชน พร้อมแสดงเจตจำนงที่จะเร่งแก้ไขปัญหา NTMs/NTBs และขอให้ภาคเอกชนเร่งรับมือกับยุคดิจิทัล ตลอดจนประสานความร่วมมือกับคณะทำงานภายใต้คณะมนตรีประสานงานอาเซียนว่าด้วยสถานการณ์ฉุกเฉินด้านสาธารณสุข (ACCWGPHE) และองค์กรรายสาขาที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ การหารือทวิภาคีกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมสิงคโปร์ - สิงคโปร์แจ้งว่าสนใจที่จะหาแหล่งลงทุนเพิ่มเติม จึงสอบถามภาวะเศรษฐกิจไทยและชี้ให้เห็นความสำคัญต่อการเดินทางระหว่างประเทศหลังโควิด-๑๙ โดยไทยแจ้งว่าการส่งออกของไทยฟื้นตัวดีขึ้น ส่วนการเดินทางระหว่างประเทศยังต้องปฏิบัติตามมาตรการด้านสาธารณสุข รวมทั้งได้ให้ข้อมูลเรื่องการลงทุนในธุรกิจซ่อมบำรุงอากาศยานที่สิงคโปร์ได้เคยแสดงความสนใจว่าปัจจุบันไทยเปิดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนและถือหุ้นในธุรกิจดังกล่าวได้ถึงร้อยละ ๑๐๐ ในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ EEC นอกจากนี้ ได้ขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับความตกลงเศรษฐกิจดิจิทัลที่สิงคโปร์ได้เคยดำเนินการกับประเทศต่าง ๆ ซึ่งสิงคโปร์ยินดีสนับสนุนข้อมูลดังกล่าว

(รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. ความเห็น/ข้อสังเกต

๓.๑ การดำเนินการเพื่อฟื้นฟูจากสถานการณ์โควิด-๑๙ ตามข้อ ๒.๑.๑ - ที่ประชุมฯ ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา NTMs โดยเฉพาะการขยายรายการสินค้าจำเป็น (Essential Goods) ภายใต้ MOU ไปยังสินค้าอาหารพื้นฐานและเกษตร ซึ่งกระทรวงพาณิชย์อยู่ระหว่างการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรายละเอียดเกี่ยวกับรายการสินค้าที่สามารถยอมรับให้อยู่ในบัญชีดังกล่าวได้ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อการส่งออกและไม่เกิดผลกระทบต่อประเทศ ทั้งนี้ MOU ดังกล่าวเป็นเอกสารที่แสดงเจตนารมณ์ทางการเมือง ไม่มีผลบังคับทางกฎหมาย โดยที่ประเทศสมาชิกยังคงมีสิทธิดำเนินการใด ๆ ตามข้อบังคับของ WTO อยู่เช่นเดิม และมีอายุบังคับใช้ ๒ ปี

๓.๒ ความตกลงด้านเศรษฐกิจที่ค้างค้างไม่มีผลบังคับใช้และแนวทางปรับปรุงการบังคับใช้ความตกลง ตามข้อ ๒.๑.๓ และ ๒.๑.๔ - ที่ผ่านมาความตกลงด้านเศรษฐกิจของอาเซียนส่วนใหญ่จะกำหนดให้ทุกประเทศต้องให้สัตยาบันครบทุกประเทศจึงจะมีผลบังคับใช้ ซึ่งพบว่าจากความตกลงที่ยังไม่มีผลบังคับใช้แม้จะมีการลงนามมาอย่างยาวนาน (ก่อนปี ๒๕๕๘) รวม ๑๒ ฉบับ โดยที่ไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน ๒ ฉบับ ได้แก่ พิธีสารแก้ไขความตกลงว่าด้วยการสำรองอาหารเพื่อความมั่นคงของอาเซียน และความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการค้นหาอากาศยานที่ประสบภัยและช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากอุบัติเหตุทางอากาศ ดังนั้น กระทรวงพาณิชย์เห็นว่าข้อเสนอเบื้องต้นของ ASEC อาทิ การกำหนดวันมีผลบังคับใช้ที่แน่นอน หรือการกำหนดจำนวนประเทศขั้นต่ำที่ต้องให้สัตยาบันเป็นแนวทางที่สมควรได้รับการพิจารณาเพื่อที่จะสามารถใช้ประโยชน์จากความตกลงได้อย่างเต็มที่ในเวลาที่เหมาะสม อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะใช้แนวทางใดก็ต้องไม่ให้เกิดผลกระทบต่อความร่วมมือของอาเซียน ๑๐ ด้วย

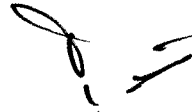
๓.๓ การมีผลบังคับใช้ความตกลง RCEP ตามข้อ ๒.๑.๗ - การจะให้ความตกลงมีผลบังคับใช้ภายในวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ ได้นั้น ประเทศสมาชิกอาเซียน ๖ ประเทศ และประเทศคู่เจรจา ๓ ประเทศต้องยื่นสัตยาบันสาร ให้แล้วเสร็จภายในสิ้นเดือนตุลาคม ๒๕๖๔ ดังนั้น แม้ไทยเป็นประเทศแรกที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อความตกลง แต่ยังคงต้องดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบภายในให้แล้วเสร็จ เช่น การปรับพิกัดศุลกากรเป็น HS 2017 และการออกประกาศเพื่อยกเว้นภาษีนำเข้าโดยกรมศุลกากร การออกประกาศเงื่อนไขการนำเข้าสินค้าชิ้นส่วนยานยนต์ (Original Equipment Manufacturing: OEM) โดยสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ก่อนที่จะสามารถยื่นสัตยาบันสารได้ ซึ่งกระทรวงพาณิชย์จะได้ติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการดังกล่าวต่อไป

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ขอเสนอผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ [ASEAN Economic Ministers (AEM) Retreat] ครั้งที่ ๒๗ และการประชุมที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒-๓ มีนาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบการประชุมทางไกล (VDO Conference) ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการประชุมดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

สำนักประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๔๑๙

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๑๔